

გაზეთის ღირს		მან.	კ.
12	10	6	—
11	9	5	50
10	8	4	75
9	8	3	50
8	7	2	75
7	6	1	50

ცალკე ნომერი — ერთი შუკრა.

ივერიის

გაზეთის დასაყვამად და გერმანულ განცხადებათა დასაქმებლად უნდა მივიჩნიოთ: თუ იგი რედაქციის, ანაღ-გეოლოგიის ქრისტე დასაქმებისა და სხვადასხვა სახის საგანგებო, გეოლოგიის პრინციპებს, ცენტრალურსა და გრძელვადიანს წარმოადგენს. ჩვეულებრივი სტრუქტურის რვა კაპ.

1877—1887 წელიწადი

საზოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1887 წელიწადი

თავადი ვახტანგ მიხეილის ძე მახაბლიძე და ეკატერინე მიხეილის ასული სკუპატოვის გულითადად მწიგნობრით აუწყებენ წითესავთა და ნაწილობა გარდაცვალებას თ. ალექსანდრე მახაბლიძის მას მახაბლიძის და სხვათა მათი მოძიებანი სთავის დიდ-ლილოის მიტყულებულის დასასულიერებლად ოთხშაბათს, 3-ს ივნისს, დღის 9 საათზედ.

ტფილისი, 1 ივნისი

იმა შეუწყნარებელია ყოფილი და მდგომარეობა დაზღვევის საქმისა, რომელიც წინა წერილით მოკლეს, ბევრი გულ-მემატყვარი და განიერი კაცი ჩააფიქრა რუსეთში და წამადი ძიება დაიწყო. მაგრამ რომ სხვა აქციონერთა ვაჟადარ ხელთავე მართა იმაში, რომ თვითონ საზოგადოებას, ხალხს ხელთ იგდოს ეს დაზღვევის საქმე. რასაკვირველია, ამისთანა საქმის აგებისათვის საჭიროა ძირის ფული, თავ-მეტი ზარალითა. უამრხოდ საქმეს არავინ ენდობა და უნდა დაიხადოს ხომ ეს საქმე ციხის აშენება იქნება ქვიშაზედ. ამ სხიბთ ამ საქმის სახლის ხელში ჩასაგდება ან ფული უნდა ექცეოს, ან იმისთანა რამ, რაც ექცევის თავადი ფულის მაგიერობას უწყეს კაცსა ნდობას მისაზოგებლად. ეს ერთი რამ ურთიერთის თავდებობით აგებული საქმეა. ურთიერთობა მოგვასა და ზარალში იბრუნება შექმნილია, დია, რომ თითქმის უფრო სანდოა, ვიდრე თითი ნადი, ძირის ფულიად დადებული. ურთიერთის თავდებობაში იზოვეს იგი სხსარი, რაც საქმისათვის ყველაზედ უპირველესი საჭიროებაა, ესე იგი, სახ-

სარი ნდობისა, დასდგენენ იმაზედ, რომ უნდა გიბართოს იმისთანა დაზღვევითა ცვეცლისაგან საზოგადოებანი, რომელშიც თვითვე უფლი პატრონი დაზღვეულის ქონების თავდებობა უნდა იყოს საერთო მოგებისა და ზარალით.

თუ სხოვან არ გვადგობს, პირველი აზრი ამ გვარის საზოგადოების მოსკოვამ წარმოსთქვა ამ ოცის წლის წინადა. არ ვიცით, ან ხნის განმავლობაში რა მსგეულობა ჰქონდა ამ აზრსა, მხოლოდ ის ვიცით, რომ მოსკოვის საქალაქო საბჭომ 1883 წელს წარუდგინა მთავრობას წესდების პროექტი დასაბუთებლად. ეს წესდება არ შეიწინააღმდეგებდა, რადგან უნდა საფუძვლად ამ წესდების ის ჰქონდა, რომ დაზღვევა სავადდებულთა იყოს ყველასათვის გამოკლებული. ისეც ვიცით, რომ დადეს აქამომდე მოსკოვში ამისთანა საზოგადოება არ არსებობს და დღეს ამ საზოგადოებას საქმე გვყავს ადრევედ მოსკოვის საბჭოში ხმოსანის თ. თურქესტანოვის მიერ.

თუ ამ ოცის წლის განმავლობაში იგი სახირო აზრი მოსკოვისათვის უკმა დადრჩა, სხვა საზოგადოება ქალაქში-იგი ფეხი მოიკიდა

და ზოგს საზოგადოებას, მაგ აზრზედ ამხნებულს, ოცის წლის ისტორიაც აქვს და მასთანავე საგნო საბუთები მოკრძალებულია ამ ხანგრძლივ დროის განმავლობაში, რომ ჩვენ მის ავგარვანობაზედ გამოვიგრვიოთ რამ.

წინადაც ვსთქვით, რომ შინაგანთა საქმეთა სამინისტროს უსინჯავს ამ გვართა საზოგადოებათა მოქმედება და მოსწოდებულებს, კარგად მოქმედებდნენ. ამას რომ თავი დავანებოთ და თვით ჩავხედოთ ამ გვართა საზოგადოებათა საქმეებში, ჩვენც თვითონ ვიპოვებთ საბუთებს იმისას, რომ ამ გვართა საზოგადოებათა ცოცხლად თუ ბევრად გაუმართლეს მოკიერს კაცებს იმედს. პირველი სიკეთე, რომელიც ამ გვართა საზოგადოებაში მოიტანა, იგია, რომ დაზღვევის ფასი, შევიდნათ საბუდნოთა, კარგა ბოლოად ძირს დასაწიეს. ხნით ყველაზედ უპირისი საზოგადოება ამ გვარი ოდესისა. ამის შარშანდელის ანგარიშისაგან სჩანს, რომ ამ საზოგადოებაში დასაზღვევად შეუტანია შენობა 36,280,996 მანეთისა და დაზღვევისათვის გადაუხდევინებიათ რაოდენ 52,579 მანეთი. ეს შედეგებს ერთი-მუხარ რიცხვით მანეთსაგან ყოველასს თუხნად დაზღვეულს შენობაზედ. თქმა არ უნდა, რომ ამისთანა გადასახადი ბევრად ნაკლებია აქციონერთა საზოგადოებათა გადასახადზედ. მაგალითობს, აქციონერს საზოგადოებას „2-ое Российское Общество“-ს დაზღვევით აქვს ას

ათის მილიონის ქონება და ამაში ახდევინებს 695,000 მანათსა. აქ ას თუხნად დაზღვეულს შენობაზედ შენობის პატრონი ერთმეცა ირთა-მუხარ რიცხვით ექვსი მანათი და სუთი მუხარი; თითქმის ერთი ექვსად მეტი ოდენისაზედ, ზოგან ერთი მეტიცა. ამასთანავე დაკლებდა დაზღვევის ფასისა საერთოერთო ნდობის საზოგადოების მიერ ცხადია და უკუტყვი.

ეს ერთი სიკეთე. მეორე სიკეთე, ფრთად საგრძობელი და ცუცხლი-საგან დაზიანებულ კაცისათვის მეტად ხელის შემწეობა, ის არის, რომ გაუჯანჯავდა, მისვლა-მოსვლაში დროს დაუარაგავდა, მძლე და სწრაფად მიიღოს საზღვარი. ამ მხრით ყველამ იცის რა რიგად გააბეზნო ხალხი საქმეს და გააჭინო რბენი აქციონერის საზოგადოებაში ნამეტანად მაშინ, თუ დაზიანებული ცვეცლისაგან შენობა სადმე პროცენტისა, სხვა აქციონერ საზოგადოებათა საქმეებს განაგებენ ბევრად, რადგანაც თვით გამგებანა მათი სატახტო ქალაქებსა მოსკოვში და პეტერბურგში, აგენტების თვითნებობა და თვით გამგებანათა გულ-გრძობაზედ რომ უკუგაგდოთ, მართა ეს სიმორე ბევრს აჭინოურებს და აჯანჯავებს. სულ სხვა რიგად იქცევიან ურთიერთის ნდობით შემდგარი საზოგადოებანი. იგინი ჯერ მცირე სივრცეზედ მოქმედებენ, მართა ერთის

ქალაქის წრეში. მასთანავე, გამგებანის ყოველთვის სხსარი აქვს თვითონ იმავედ ზიანი, თვით იცნოს ყოველდღე განმეობა ცეცხლის განენისა და მის მიერ მოვლენილ ზარალისა და საქმე არ დახანის. ამას წინად ვახსენებთ მოხსენებულ იყო, რომ რუსეთის საერთოერთო ნდობის საზოგადოებამ მეორე დღესეც ჩაახარა გუთნოვითი საზღვარი ცვეცლისაგან დაზიანებულს პატრონსა. ამ სისწრაფეს ვერ მოახერხებს ვერც ერთი აქციონერი საზოგადოება, რომელიც სხვა საქმეთა ვითარების გამო გამეობა მოსკოვსა და პეტერბურგში ჰქავს და საქმეები-იგი მიიღოს თვად გაუქვადენელ სივრცეზედ აქვს. საერთოერთო ნდობის საზოგადოება იკ, რომც ვსთქვით, პატრონი მოედანზედ მოქმედობს, რადგანაც მისი მოვანის მართა იგი ქალაქი, სხვა თვით მაგვარი საზოგადოება არსებობს. აქ ყველან ერთმანეთს ჰხდევენ, იცნობენ, ერთმანეთს განემეობა იცინად ამის გამო არა ჰკოვანდება საზღვარის მიღების საქმე უკუთვლურთადად მოდებულ მიზნების გამო. — „მიწე-მიწეზედ დოს მართი აჯილია“.

ეს კი უნდა ვსთქვათ, რომ რაც კი დღეს რუსეთში საერთოერთო საზოგადოებანი არიან, სულ უკმა იმაზეა აგებული, რომ დაზღვევა ნება-ყოველობაზედ დამოკიდებულია. დღეს რუსეთში ის აზრიცა ჰქონილეს უკუთვის ქურ-

ფელაეტონი

ჩ ი ბ ი - ვ ვ ი ბ ი
(დასასრული *)

გაზეთის კითხვად დაბოლოვებს; ჩიც მიირთვს; შემდეგ წამოდგენ და ავიანზედ ერთად გაიარა-გამოიარეს; შემდეგ ისევ დასხდნენ; მერე ისევ წამოდგენენ; გაიარეს; შემდეგ ისევ დასხდნენ; შემდეგ და შემდეგ კიდევ თანაობებურად დაბარაჟი გააბეს:

— მართლა, ჩემო გერბო, მე ხომ სრულიად გარდავიწყე შენთვის ახალი ამბავი მეთქვა! როგორღაც სიხანულის კოლოთი უფროა ჩიტმა, თითქო ძლიან და შვედა რამე, რომ აქამდის უთქმელი დამოხილა.

— რა, ჩიტები?

— ის, რომ შენს მეგობარს N-ს კოლო შეურთეს.

— თუ ღმერთი გრწამს?

— შენ არ მომიკვებო.

— როდის?

— ორი კვირა მს აქედ.

— მეტი ქალის ფისს ამბობენ?

— ერთს საშინელის ღარიბ-ღატაკის კაცისს, გვარ დამაფიქვლა. თურ-

მე გროში-კაბიეტი არ მოპოვია; ქალსაც დაღმეულს ამბობენ; ნახშირით თურმე შეიკა და ერთის არ-შინის სიგრძე ცხვირი აქვს!

— თუ მე შენს მეტია, შენ გენაცავლე, ვაგებდებულა!

— ნახევარი არშინი ხომ იქნება? ჰკითხა ჩიტმა.

— ეგეც ყოველდ შეუძლებელია.

— ჩირქი მანიც იქნება!

— არც ეგ არის დასაჯერებელი.

— რა ვიცო, დიდ-ცხვირას-კი ამბობენ და სთქვა ბოლოს მოთმინებლად გამოსულმა ჩიტმა, რომელსაც ძლიერა სწილად ქმარი უტყველად დაერწმუნებინა, რომ საზოგადო N-ს დიდ ცხვირა კოლო შეურთავს.

— თუ მართლა ესეთი მახინჯი და საწყალი კოლო შეურთავს, ახია იმაზედ; მეტის ღირსი არ არის, გადაქრით წარმოსთქვა გერბო.

— რათა, შენს სიცოცხლეს ვენაცვლები, გერბო? განა ისეთი ავი კაცია? ცნობის-მოყვარობით ეთიხა ჩიტმა, რომელსაც თავის დღეში ქებას მეტი N-ზედ არა გულვირა.

— ბოვ არა, მაგრამ საზოგადო იც კი როგორღაც არ მომწონს; თითქოს რაღაც აკლია.

— შენთვის ხომ არა დაუშვებია-რა?

— არა, დაწვებით-კი არც ჩემ-

თვის, არც სხვისთვის არა დაუშვებია, მაგრამ... ეგრ არის ისეთი კაცი... როგორც საზოგადოდ უნდა იყოს, ყოყმანობით და ძალდატანებით სთქვა ბოლოს გერბო, საიდანაც ცხადად ეტყობა, რომ N-ს დაწმუნების მიზეზი მას ხელში არა უქირაეს-რა, ვარ და ამანის ერთის უმდებლესის თვისებისა, რომელსაც სახელად უწოდებენ.

— ეგრ ვამბოვ, შენ გენაცავლე, ჩემო გერბო, რას ჰწინაფს; ისეთი კაცი არ არის, როგორც საზოგადოდ უნდა იყოს, თუ შეიძლება ამისხენ, გულ-წრფელად სთხოვა ჩიტმა.

უნდა მოვახსენოთ, რომ ჩიტა ბოლოსა და ბოლოს ისეწირადა სთხოვდა ხომოდ ქმარს რაზედმე დაბარაჟის დროს ახანას, საბუთებს, მაგალითებს, რომ მოეხერხებოდა გერბოს არა ერთხელ უთქვამს თავის გულში სინანულით: „რა ღმერთი გამიწირა, რომ ჩიტს ჩავაგინე ჩემი ნათქვამი უმავალი რად და უსამართლო არ მივლო; რა; ბუტკივარი თავი რაზედ ბუტკივად და საქმე ჩემის ნებით რად გავიქვირა“.

სინანულს კიდევ გერბო იმტობ მიეცა, რომ მართლაც ყოველთვის ეგრ ახერხებდა ჩიტის ცნობის-მოყუ-

რობის დამყოფილებას; მაგალითისა და საბუთის მოყვანა ზოგჯერ ან ძლიერი უქირადობა და ან სრულიად ეგრ ახერხებდა და სირცხვილის მახეში გაეხმებოდა ხოლმე.

ახევე დავიხარო ამ ვამადე: არ იცოდა რა პასუხი მოეგვარებინა; ცოტა ხანს იფიქრა და ბოლოს ის ამჯობინა, რომ სიტყვა ბანზედ შეგვად: — ის კი არა; იცი, ჩემო ჩიტო, რა უნდა გითხრა?

— რა? გენაცავლოს ჩემი თავი.

— იმ დღეს, სანადირად რომ ეთყუე, სწორად საციერებელმა რამ ენახე.

— რა საციერებელმა?

— წარმოადგინე, ჩემთვის არხიანი მივიღებ; თითუ მხარზედ მაქვს ვადებელი და შორს პალისაყენ ვიცქირებელი ნადირის დასათვლიერებელი. ანაზად ერთს ბუტქს წავაწყდებ; დაქმედ — შიგ ორმოცი კურდული ერთად ფუფუნებდა!

— როგორ შეიძლება, მეტისამეტის ეთყუებოთ წარმოსთქვა ჩიტმა: ნაკლები იქნებოდა!

— ოცდაათი ხომ იქნებოდა?

— მგაც ძნელად წარმოსადგენელი!

— ოცი ხომ იქნებოდა?

— არც ვაგებულა!

— ათი ხომ იქნებოდა?

— მანიც შეუძლებელია.

— ხუთი ხომ იქნებოდა?

— ეგეც სათუთა.

— არც ერთი იქნებოდა?

— მაგისაც ეგეც მაქვს.

— რა ვიცო, შიგ რაღაც ძლიან აუთუნებდა და — დაუშვა ძირს ხმა, რადგან შეაშინა, რომ სიტყუე ეგრ გამეყოლა.

არშინანი ცხვირი და ორმოცი კურდული ერთად ერთს ბუტქში — იმ! სინამდვილეში, რასაკვირველია, ერთმანეთს არ ჩამოუვარდებინა; მაგრამ სანამ არშინანი ცხვირი დაბნობდა, ორმოცი კურდულის ამბობისა ჩიტის უფროს ბევრი ხომ ამაზედ უყუთესი გულგონი გერბოს პირისაგან, და რადგან ჩიტს ძლიერ უყვარდა გერბო, ამიტომ უქანასწულს ყველაფერს სინამდვილეთი უსმინად. ყოველი მისი სიტყვა მოსწონდა და მოსახამავდაც, თქვენგან არ მივიქრს, მის მეტი, ახა სხვის ვილას აივებდა!

აქ, რა სხიბთ იხრებდა ჩიტო, რაეტი ესმის მუდამ, რაეტი ჰხედავს ქმართან, რომელიც სულითა და გულით მოწონებულთა თაჟიხი მყოფელი თაჟის გემოვნებისამებრ ალხანდლს.

ღმერთმა კეთილი მისცეს და ხელი მოუქართოს ჩიტს და გერბოს.

*) იხ. „ივერი“ № 106.

ნადგავსებების წინამძღვრობითა, უფრო უკეთესი იქნებოდა, რომ დაზღვევა საგადაღებო იყოს ყველასათვის, ვისაც მენება აქვს ქალაქშია. ამაზედ ბევრი ჰყავს არის სათემელი და ბევრი არაა. ჩვენ შემდეგ ვეცდებით ამ ჰოსა და არასაც თვისი გუთნითი საბუთები მოგვინათო.

ახალი ამბავი

* ჩვენ შევეცდით, რომ წელს ტულისის კლდეის კორპუსში 39 ყმაწილ-კაცს შეესრულებია კურსი, ამათში ხუთი ქართველია; კახეთიდან მახვილად და ბეგიაშვილი, ქართლიდან—ჩხვიძე და სოლოლაშვილი და იმერეთიდან—სანი ვარდუაძე.

* წარსულს, 24 მაისს, როცა მუშაობდა სიონობა იყო, ერთი ჯიბის ამოუცლია ჯიბიდან ერთი იმერეთის ფული და სამოსლი თუმის ქაღალდები. იმერს მღელ შეუტყვია ესა და გამოსდებებია უკან ქურდ-ბაყცას, რომელიც სადღაც სახლში შევარდნო და ნაქურდალი-ქურდი შევარდნო. იმერს შეპყროლია თან. პატარა ხანს უკან ქურდი გამოსულია და უთქვამს მედიცინისათვის: რა ამბავია, ენაზეა, ვინ გავყენებია. იმერს გული მოსკლია: მოიტა ესლავი ფული, თორემ გავათავებო. ამ დროს მოვარდნოა ვიღაც სხვა ჯიბიდან და მოუტანა ნაქურდალი: ენაზეა, მეგას რადა ჰქვია, აი შინი ფული და ქაღალდები. იმერს გამოუთრთვეია ფული და გამოსცლია გამხელავი ავაზაკებს.

* ხვიდამ გვეყრენ: ჯერ წვიმებმა გაგივირეს საქე და ახლა—გვალემა. სამი კვირა წვეთი ნამი არ დაკინახავს; ატალახებული მიწა უცებ გახშოა მზემ, ჯვავილსა და ბაღებს მოუჭირა გამხშარმა, ვაგრო-

ნებულმა მიწამ და არც ერთი და არც მეორე ზეითი აღარ ამოუშავა.

* იქილამე გვეყრენ, რომ, როგორც გვაცხოზინებს თქვენი გაზეით, შემდგომი კომისია, რომელსაც მინდობილი აქვს გაეზგენა სახალხოებებისა და საბოვრებისა. ეს ამბავი ჩვენ ძიოვლ გვეცხიმოვნა. აქეთ დიდ უსწორ-მასწორობა სახალხოზს ვანაწილებს შესახებ, ზოგს სოფელსა და თემს იმდენი აქვს საბოვარი, რომ თავდავად ჰყოფნიდ და იჯარითაც აძლევდნ და ზოგს-კი იმდენიც არა აქვთ, რომ ერთსა და ორს ძროხას აძიონ თავისუფლად.

* რამდენიმე საყურადღებო და საინტერესო ორიგინალური და ნათარბენი თხზულებანი დაუწერიათ ზოგიერთ შვიტრედეს ტულისის სათავდაზნაურთა სკოლისას. ეს თხზულებანი შეუტყფნიდა და შეუსწორებიათ იმავე სკოლის მასწავლებლებს და ახლა აპირებენ დაბეჭდონ ცალკე კრებულად, რომელსაც სახელად „ტრცინათელა“ ერქვამა.

* რადგანაც სოლოლაკის დიდი კანონი „შეკრულია არბი ძრიელ და ძეგლებულა და, როგორც მოგონებინეთ ამას წინადაც, ზოგიერთ ადგილას ჩაქცეულა, ამის გამო საგუბერნო და საქალაქო გამგებებსა შეუდგენია კერძო კომისია ამ არბის განსახიჯავად. კომისია ამ არბში ჩასულია, გაუსინჯავს და ბევრი შესჯავებელი ადგილები აღმოუჩენია. სხვათა შორის ერთს ადგილას არბის ძირი ისე დაუხრახავს წვიმის წყალს, რომ არბის საძირველი ოთხ არბშიმდგ დაბლაღებულა. ქალაქის ინიერის მოუხსენებია საქალაქო გამგებობისათვის, რომ ამ არბის შეკეთებას ოთხი თაისი თუმანი მოუწოდებო. შეკეთება არბს ლაბარატორის ქუჩიდან ვიდრე მტკერის ნაპირამდ უნდა. ამ არბის შეკეთებას მით უფრო დიდი მნიშვნელობა აქვს, რომ იმაზედ ბევრი სახლები

გულ-შემოყრილი ელეონორა ხელით დამოვიღოვანა ავაზაკებისათვის. თითოეტი ეილსონი თაემი და მჭერდში ჰქონდა ჰრილობა და ისე დასუსტებულიყო სისხლის დნით, რომ ვანძირვე აღარ შეძლო; თუნდა იყო შესდლებოდა, წყალაც არასდ არს თოხიმ, რომ მოესულეობებინა შეწებებულ ქალი.

მე რომ მიველი, ეილსონმა ხეყნა დამიწყო: მე დამხსნით სიკვდილისგან! რაღთ მინდა სიცოცხლე, როცა ელეონორა აღარა სუნთქავდა და გული შეუდოდა. ორივე ახალგაზრდა იყვნენ და ორივე მშვენიერის სახისანი. ქალი მშვენიერანი იყო, კაცი—ქმრა. მუშლულ შეტავბობით, რომ ჰქუა-განებდა არ უნდა ჰკლებოდათ და გულ-მართლის სასათისანი უნდა ყოფილიყვნენ. ტუჩებზედ სიყვარულსა და სიკვდილს ერთად დაესვათ თავისი ბეჭდები. ქალს უფრო დაუძველ და შევატყე, რომ სუნთქავდა. სწორედ გითხარა, ქალი რომ მკვდარი ყოფილიყო, ეილსონს მიგანებებოდა თავს სისხლით და ცლილიყო. და სულად ჯვლიდა, რადგან ისეთი მტკიცე სიყვარული შეგანძინე ამ ორს არსებას, რომ უფროთმარებნითოდ მათი სიცოცხლე შეურყმლებოდა იქნებოდა.

როგორც იყო, მოვიყვანე გონზე ორივე, მესვიტ ცხენზე და მასლო-

ყოფილი აშენებული და თალის დაქცევა სახლებს დიდს ზიანს მიიტყვს.

* 30 მაისს დილა ქარბზალმა ქალას და ზარალი მიხცა; ხვენი დაამტერია, მოგოჯა „ეივესკები“, ბანები და სხვა. სოლოლაკისავე სამი ძროხა მოიტაცა ნიაღვრამა. შუა-ბარში ბევრი ბაზმა და შავი რაბს-ველა. ცხენის-ჩრის გზის ლიანდაგი ორთაქალის ქუჩაზე და რიყეზე ისე წინაშა, რომ მიელი ორი საათი ვეგრნები ეელი დალიდა. მაგრამ ყველაზე დიდი ზარალი ამ ქარბზალმა ქალაქის ხაზინას მისცა: ეს რამდენიმე კვირა რაც სოლოლაკის არბს აკეთებენ და ამ ქარბზალმა, რაკი ნაკლები და რამდენისამე კვირის ნაშრომი იყო, სულ გაუფუტა და წაიღო. ამას გარდა არბი სხვაგანაც ბევრად გაუფუტებია.

* დაბა თიანეთიდან გვეყრენ, რომ აქ უკვე მოგროვდა ჯარები და ბანაკა დასდანი სახაზებულად. ამ განმდ სამი ბატალიონი და ქართული დრუქანა აქ დაბინებულეთი.

* კახეთიდან გვეყრენ, რომ მიელს სიღნღღსა და თელავის მახარში მშვენიერი ამინდებია; მოსავლესაც ძრიელ კარგი ბორო უნდა და როგორც ვაწინი, აგრეთვე ვეწინები დიდს იმედს აძლევს მუშა-კაცთა.

* ჩვენ შევეტყეთ, რომ ამ ენკენისთივადმ სოფელ ქარელში ახალი სასოფლო სკოლა დაარსდება.

* „ნოვოე ობოზრენიას“ შეუტყეთ, რომ ტულისში დაარსებულა ერთი აშხანავაბა, რომელსაც მოუწავდებია ოპიბუტების გამართვა ხაშურსა და ახალციხე-აბასთუმანს შუა.

* ვაზ „კავკაზი“ ამბობს, რომ კალია ნელ-ნელა წინ მოიწევს ტულისისკენა. ამ ყაზად ეს მტერი ჰრინა-ხელის ტულისის მოალოებია კი-დღეც.

ბელს სოფელში მივიყვანე, სადაც კეთილის გულის მცხოვრებნი მგულუბოდენ. ეილსონი კანადაში პაპირებდა და გსვლასა და დაბინებებს; ნალირობით უნდადა თავის რჩენა. ავაზაკებს წაერთმიათ, რაც ფული ჰქონდა, და მე ბევრი რაღაც დამჭირა, რომ ჩემვან მიელი ფული; ეილსონი უარზე იყო, საიდან შევიძლებ ვალის გადახდასა, მაგრამ მე ვუთხარა:

— თქვენი მგობრობით ვაღამიხადეთ; ეგ ფულზე ძირუასი იქნება ჩემთვის.

— სიკვდილამდის მეყარებით და თქვენი ერთგული მგობრობი ვიქნები, მისაყუსა ეილსონმა და მეგობრულად ჩამომართვა ხელი. მშვენიერმა ელეონორამ თავის ტბილი, ნარნარის ხმით მოთხრა:

— სიკვდილამდის თქვენთვის ეილოცავ.

მაგრამ დიხანს ეელარ ილოცა ჩემთვის ელეონორამ! წლის თაემე მუცელს ვაღსჯავა როცა ქალი შეგინა, ეილსონს მისცა ხელი და უთხრა: „ეილსონო რა უნდა დარქვა ამ ჩვენს პატარა ქალს“—აო, და ვაწუტევა თუხიმ სული.

ეილსონმა პატარა ქონი გაიკეთა ტყეში, მონარვლის მახლობლად. თავის კეთილის გულით და ჰქუა-გონებით ინდოელის ხალხს ზოგიერთა თემს შეყავდა თავი. მეტადრე კრე-

სია შემწირველთა

წიფასა და ფიანას შუა ჩამოწოლოლ მიწისაგან დაბოკითა ცოლშვილის სასარგებლოდ. ჩვენს რედაქციას კიდევ მიუღვიდა ფული შემდეგ შემოამწირველთაგან.	2 მან.
წინად იყო	152 მ.—40
სულ	154 მ.—40

წარმომადგენელი
(საგოარის კორესპონდენტისაგან)

პარიზი მისში. სწორედ არ-სწორეუბრავი თაემე იყო ფრანგებისათვის და განსაკუთრებით შარაფულებისათვის მისი: —თითო საგანკუდად მოკლე და თითოში უკვად მოხლდა ამბობა. მისას დასწავისავე შეუბუქეს დატუსლვამ კინამდ ომი გამაოქაფა გერმანიასა და საფრანგეთს შორის; შეუბუქეს საქე გათავსება არ იყო, რომ შარისი ქალაქის სასტუმოს აწმქენას დრა დაჯგა და შაროვა ზღავსავით დაეჯგა; გათავდა არჩევნება და ბიუჯეტის გამოხიხისასა და სამინისტროს შორის შეტყება მოხდა და ამ შეტყებაში სამინისტროს დევნა გამოიწვია. ვერ ვაძგე სამინისტრო შედგენა არ იყო და შევას უწოდებია ამ საქმეზე იყო მიქვეუბი, როცა ერთს მშვენიერს დამეს წაეგა უწოდებ ტუტარს შაროვეუბის შეტად საყვარელს თატრს ოპრა გამოის და სრულებით გაღასწა.

ახალის სამინისტროს შედგენა

დადი სხია საფრანგეთში არს ეოფი-და ისეთი სანგრძობი სამინისტროს გრნოსია, როგორც ამ ბოლის დროს; გრნოსია 13 დღეს გავსდებდა. ბუვას სისხიუა პან გრეემ სამინისტროს შედგენა, მაგრამ გრანენი მოასრნა და მართლად მიქა მოსასრნებულა იყო, მაგრამაც რესუბლეუელთა შორის განსეთქება მოხდა: ოპორტუნისტები პან ბუღაქეს ხადას სამინისტროში შესვლას წინააღდებენი იყენენ, რადგა-

ლები-კი ბუღაქეს მომხრობენენ; შაროვეუბი უნდადას სამინისტრო უბუღაქეს და შაროვეუბი—ბუღაქეს; ესადა, ამ შემთხვევაში შედეგი იყო ერთის კაცისათვის ორსავე დასში მომხრობის მოაქვია. როცა პანი გრეემ ოპორტუნისტო სისხიუა სამინისტროს შედგენას, რადგაგაბი მოწინააღმდეგეა ამ იღებდნენ და როცა რადგაგაბი—ოპორტუნისტები წინააღმდეგეაბს ხადას დაბდნენ; ამნარად რამდენიმე კაცმა, სასე-ლდარ, ფრანსენემ რამდენიმე კაცი შეკვრეს, ფლოკემ და დასსრუ-რეუბი, სცდა სამინისტროს შედგენა, მაგრამ მათმა გდამ უსაოფოდ ჩაიარა.

საქე მეტად გამწვავდა ესე, რომ პან-დარეუბის დასიხიანას, პანის გრეეს სამსსუროდგან გამოსვლას და სხვა ამისათვის შე დაიქვს დაზარა. სენატის უწრავლობამ გასაწინატა, რომ თუ ისე ბუღაქე იქნება მინისტრად დანიშნული, ეოჯავსავე დონსისებას ვიმა-რეთ და სამინისტროს მისს დატყეობო და გადსწვეტებულა პან გრეესგა შეტყებისათვის.

ბოლოს პანი გრეემ სამინისტროს შედგენა ბიუჯეტის გამოხიხის თაემელო-მარეს პან რეუეს მანდა, რეუემ მოი-თხოვა, ცოტა მაგროეთა და საქეს შეუდგა; შაროვეუბი ვერაფრად წავადა რეუეს საქე; რადგაგაბის დასს სრუ-ლი წინააღმდეგეა გამოაუგდა რეუეს სამინისტროში შესვლას. ამ ნარად რეუე იძლეულა იყო, თუ სამინისტროს შედგენა ჰსურდა, მარტო ოპორტუნისტებში ამოიწმინა მანისტრები. პანი რეუე აქეს არა ჰგარავდა და გულ-მაგინედ ექება რადგაგაბს შორის ახალ სამინისტროსათვის გამოსადგე კაცებს და მართლაც ორი რადგაგა, დე-ჰანდა და პანი, დათანხმდა რეუეს სამინისტროში მოწინააღმდეგეა მისეის; მაგრამ ამ ორს კაცის დათანხმება პან რეუეს ვერა უშეკვარდა, მოუღის რადგაგაბის დასა მანგ წინააღმდეგეაბს შეუდგა; რადგაგაბი ამ ძარს დატყე და ადგანარ, რომ ოპორტუნისტებისავე შე-დგენას სამინისტროს ეოჯავსათვის წინა-აღმდეგეაბს უნდა გავწყოთ ხოლოცო.

თა თემი დიდს პატივსა სცემდა და ძრიელ უყვარდათ ყოვლად პატიოსანი ეილსონი. იმართა ერთად ნალირობა და ხოლმე და თავს ამით ირჩენდა. თხუთმეტის წლის მედღე ტუტს მიაღებდა თაგი და მალობდ ალაგას დაიდგა პატარა სახლი.

ეილსონის წიგნი რომ მოამივილოდა ხოლმე, იმას ვერაზმობდი, რასაც ვერაზმობ მგზავრი, როცა ტტყინანის დიდის გზიდან შეუხვევს ტუტს და თავისუფლად ამოისუთნებდა. ორ წელიწადში ერთხელა მწერდა ეილსონი და ყოველთვის კარგს გუზებზე და მაცენებდა ხოლმე.

უწავლული კაცი იყო ეილსონი. თრამეტის წლის უნახავს მეტად მოამინდ იმისი ნახვა და ვაწუე იმასთან. უდაბურის ტყით მომხიდა სიარული. ავა-იქ მზის სხივი ისე იზარბოდა ვაგუალს ხეებს შუა, თითოეტი კაცის ძაფები. კლიდამ საშინელის ხმაურობით ვადმოსტყევა და ანკარა წყლი და ისმად, ათას ნარი ფრინველთა სტყენა-კი-ვილი. აქ სავრად ბუნების გული ჩემს სტენს ვეგრდით მიესდებდა; ათას ნარამ ფიქრებმა და ბუნების სიმშვენიერემ გამოიტყა. რაც უფრო დაბურულს ტყეში შევიდიდი, მით უფრო გზა მებნოდა. ჩემი ცხენი ჰიხენის მოკვდა; თითქო უზარ-ამზარი ხეები

ამინებნო, ფხის ვადდგამს ეელარა ჰმედება. გზა დაეკარგა. წინა-ღარბი ერთმა კაცმა ასე დამარცხა სო-ფელში: „თუ გზა დაეკარგა და ვერ გავინო, ან დაეკარგდეს ჩამე, დაუსტყენი, ინდოლები გაიგებენ და მოგეწინააღმდეგებენ“. მეტადრე კრეის თემის ინდოლები კარგი თავაზიანი ხალხი და ეილსონის დიდი მეგობრებოა“. მოამგონდა ეს და დღეწეე სტყენა.

პატარა ხანს უკან შორიდან მხამოქმამა. იქნება ჩემსავე სტყენის ხმა არის-მეთქი და შეგერდი. ერთხელ კიდევ დაუსტყენი და ახლა-კი ვაწვევით ვაგეფე, რომ სხვა კაცი მადღედა პასტეს და უფრო-და-უფრო მოახლოებოდა.

რამდენჯერმე მივეცი ხმა ამ ნიარად ერთმანეთს მე და იმ უტრობმა კაცმა. ჩემს ყურადმი მერე ფხის ხმაც მოაწვია. ხეების ტრცეტი ჰიხი-კუხი ვაჰქონდათ. მინდოდა მეთქვა ჩამე, მაგრამ ვერა მოეხერხებოდა.

ორს ნახეს შორის გამაზრდა მოწი-თური კაცი და მისმა ორმა შავმა თვალმა ვაიეღა. ამ კაცის დამშეობდებელი თვალბი ისრებოთ მეცა და ვამაშტყრა. ჩემს წინ იღვა ერთი პატიოსანი, შეუბოვარი ყმაწილ-კაცი და პირ-და-პირ შემომარცხებოდა. მეც პირ-და-პირ დავეწუე ცქერა.

ამ კაცს წერილი და გრძელი სახე

დაიქცა. ასეთს გარდაწყვეტილებას ღიად ტანის-კვრით მივებნენ. „Новое Время“ გვეუწყებს, რომ ის ხმები, ვითომ ჰოვანთი ცელოდებანი უნდა მოხდეს კავკასიის უმღლეს ადონის-სტრატიაში, უსაფუძვლო ხმებია. თ. ღონდუკოვ-კარასკოვი იენისის ნახევარს დაბრუნდება ტურელისა.

ლონდონი. სალიბერტო აქცია პალატის წინაარსი ეგვიპტის თაბაზე მცურელის კონვენციისა: ეგვიპტელნი ინგლისის ჯარები გამოაყენებენ იქნება სათის წლის განმავლობაში, ხოლო სხვის წლის შემდეგ ინგლისის ნება აღარ ექნება დაწინაშის ხოლმე აფიკრები ეგვიპტის ჯარში, უკეთუ რამე საფრთხე მოეცლინა ეგვიპტეს, ან შინაგანი, ან გარეგანი, ან კიდევ უკეთუ ეგვიპტემ პირ-ნათლად ვერ შეასრულა თავისი საერთაშორისო ვალდებულებანი, ინგლისის შეუძლიან სხვა დრო-სათვის გადასდეს ჯარების გამოყენება ეგვიპტელნი; ხოლო თუ ჯარები გამოაყენებია, კვლავ ჩააყენოს ჯარები.

ასეთივე უსულოდ ეძლევა კიდევ რომ-თქვანს; და სხვა სახელმწიფოებს-კი არც ერთს არ ექნება ამის ნება. უკეთუ ეს კონვენცია არ შეიწყნარეს სხვა დიდმა სახელმწიფოებმა, მაშინ იგი კონვენცია გაბათილდებულად ჩაითვლება; თუ ასე მოხდა, მაშინ ინგლისის იმევე წესით ექნება ეგვიპტე, რა წესითაც დღეს უკრავს.

პარიზი. საფრანგეთმა აუწყა დიდს სახელმწიფოებს, რომ წინააღმდეგი ვარ ინგლის-ოსმალთ კონვენციის შეზღუდვა, რომლის ძალითაც ინგლისის უფლება ეძლევა, თავის ნებით კვლავ დაიჭიროს ეგვიპტე.

ბერლინი. რიესტაგს წარუდგინეს კანონ-პროექტი იმის თაბაზე, რომ ელზას-ლოტარინგიის ბურჟუაზიას-ბრძოლ დაწინაშის ხოლმე ისინი, ვინც ქალაქის ხმარსებდა არ თთულენიანო.

რომი. შინაგანთა საქმეთა მინისტრმა, როცა ჰკითხეს, რა ხმები დადის პაპის თაბაზე, რომელიც თაბაზედგა, სიტყვა, რომ დადის შეუძლიან შეარჩიოს შეურბებელნი მოწინააღმდეგენი - კილა და ამიტომ შეიძლება ჩვენც დავეყვარებოდეთ ეკლესიისა; მაგრამ მაინც ყოველ შემთხვევაში იტალია უარს არა ჰყოფს თავის ცრონელის უფლებას, რომელიც კონსტიტუციის არის დამატებული. არ უარ-ჰყოფს აგრეთვე სხვა თავის უფლებათაც. იტალიის კვლავც მხოლოდ ერთი წინა-მძღვარი და მეთაური ყოფილება და ეს მეთაური მევე იქნება.

ბოკაი (ჩიეტისის საგენერალ-გან). როგორც იწყებანი აქაური გაზთებთ, ავლანსტანის ემირმა ეჭვი აიღო, ვითომ ჰერათის მეკონსტანტის ჯარი თანაურბრძოლს პენდემში მყოფს რუსეთის მთავრობას და ამიტომ გადაწყვიტა ამ ჯარის მაგიერ ჩააყენოს ახალი ჯარი ქაბულიდან. ამბობენ, ვითომ ორი პოლიკე ჰერათის ჯარისა, შემდგარი ინდარბისა, თოქისებისა და თურქებისაგან, წავიდა მეთაური-ბრძოლელი და ეყვლა თავ-თავის ტრამს შეუერთდო.

ბუხარის ემირმა ბრძანება გასცა და, თავის წინააღმდეგ ბრძანების წინააღმდეგ, ნებას იძლევა, რომ ავლანელ-ბიკ მიიღონ ბუხარის ჯარებში და შევადგინონ იმათვე ცალკე რაზმები ავლანელ კომანდოებისაგან უფროსობით, ემირი უფრო მეტს სიამოვნებ-

ით იწყებს სამხარში ავლანისა, თურქისტანისა, ჰერათისა და ბალიქანის მეკიდრთა. გენერალი გოლამ-ხიდერ-ტოქტა და ზოგიერთი სხვა ავლანელი აფიკრები, ემირის წინააღმდეგ აჯანყებულნი, უკვე მიემხრნენ ბუხარის ემირს და შევიდნენ იმის სამხარში.

როგორც აქაულები ამბობენ, რუ-სებმა დაიჭირეს კიდევ კერკო, რომელიც მხოლოდ ახს ბუხარელს ფარსანგს მანძილზე ჰერათიდანაო. ათი-ათასი ჯარის-კაცი, გენერალ სულდ-ტურისა უფროსობით, სდგას ქაფორ-კულში ჰერათთან დექსის ფარსანგის მანძილზე.

მეჩიმი. ავლანის ემირი ჰხედავს თავის ჯარების გაქრებულის მდგომარეობას და ამიტომ 19 მაისს განვირთო ქაბულიდან და თვით უნდა იქის-კარს უფროსობა ჯარებისა.

მიჩიკ-კასილის ოლქის სამხურად მცხოვრები ავლანელი ყველაწი მიეკედონენ აჯანყებულს გილზებესა.

სოკიმი. მინისტრთა საბჭომ გარდასწყვიტა, რომ დიდი ხანოა კრება 3 ივლისის იქნეს მოწოდებული ტორანოისში.

356. „Neue Freie Presse“ გვეუწყებს საფრანგეთს: ბოლგარის მმართველებმა შეუთვალეს ოსმალეთს, რომ სასურველია ბოლგარიის ტახტის კანდიდატებად დანიშნენ პრინცი ალექსანდრე ბატენბერგი და პრინცი კობურგისაო.

31 მაისი

მბებრპუში. პარსკეცე თავედ გრიგოლ ყარაგორგევისს ჰქონდა ბედნიერება წამდგარიყო წინაშე ხელმწიფე იმპერატორისა და ენახულნა მისი უღი-დებულებობა. „Journal de St-Petersbourg“-ი ამბობს, რომ მართალია ესა მარტო საფრანგეთი ეწინააღმდეგება ინგლის-ოსმალთა კონვენციას ეგვიპტის ხელ-ახლად დაჭერის თაბაზე, მაგრამ ჩვენა გვგონია, ამბობს ვახუთი, რომ ზემო-ხსენებულს კონვენციას მარტო საფრანგეთი არ უტყობს უმამყაფილე-ობათაო.

იგივე გაზთი ლაპარაკობს უკანა-კნელ დემეზე, რომელიც ბოპიე-დამ არის მიხედული და ამბობს, რომ უკეთესი ნაწილი შუა-აზიის ამებების ფანტაზიის ნაყოფია და ამ სავანის დასაბუთებულად მოჰყავს შემდეგი: „რეიტერის“ სადგენი ამბობს, რომ ეჭვიში ორასი ყაზახი სდგას რკინის ლინადგის დასაცელოდა; კრკი-დგან ჰერათამდე 110 ვერსტიაო, მაგრამ ნამდვილად-კი 500 ვერსტია.

პარიზი. ხელ-ახლად ჯარების მოწყობის შესახებ კანონ-პროექტის გარჩევის დროს პალატაში სამხედრო მინისტრი ამტკიცებდა, რომ რადგან-ც საქმიანო ბეგერ ჯარების შეგროვება, სახმედრო ბეგერა განურჩევლად სუყველას უნდა გადახდეს; ახასთა-ნევე მინისტრმა სიტყვა, რომ ყოველის ლინისძიებთ ეცდები, სახმედრო ბეგერა არ დაუზღო სტუდენტების და სემინარიელების სწავლასაო. მი-ნასტრალი ამბობდა, რომ სამშობლოს დასაცელოდ ამ კანონ-პროექტის მი-ღება ძირედ საქორაო და პალატამ 359 ხმის უმეტესობით წინააღმდეგ 206 საქორად დანიხდა, დაუყოფნ-ბლივ ვახინჯულ იქმნასო და ხმის უმეტესობითვე გადასწყვიტა 380 ხმით

წინააღმდეგ 125, ყოველივე მხელთ ამ კანონ-პროექტისა ცალკ-ცალკე გაი-ჩრესო.

ბერლინი. იმპერატორი ახლა უკედ არის. გუშინ ადგა ლოგინიდან. მე-მევირდე პრინცი ინგლისში წავა და პრაოდუროი მაკენსი დაუწყებს წა-მლოაბს. პრინცი ახლა ცოცხ უკედ არის.

პალატაში. მევედ სამინისტროს სა-მსახურდგან ვადდგომა შეიწყნარა. ამბობენ, ახალის კანონის მეთაური რისტრი იქნება. რისტრის მომხრე-ებმა გაუმართეს რუსის ვოის პრესი-ანის წვეულობა, რომელზედაც ბეგერი პატრიცეული მოქალაქე დაესწრო. ამ გვარი ღღესაწული ამტკიცებს სერბიელების დამეგობრებას რუსეთთან. აქაუთი გაზთებთ ბეგერს ლაბა-ჩაუკუნენ იმაზე, თუ როგორ მიუღიათ დელოვალი ნატალია ყირიმში.

ხარკოვი. დღე ოციკალურად გაიშარა „ტრაიკი“-ს იარეუკე. მატული ბეგერი მოაქცია; ამბობენ, 400, 000 ფუთზე მეტს მაკულს მოიტანენო. ფილის არ დაიავებენ. მოვიდნენ ბეგერი ეჭვრები სამხედრო-გარეითდამ. მატკლის საგარეოთა საქაქიონერო კომპანიის მეთაური კრება მოიწვეული იქნება იენისის 7-ს.

მეჩიმი. ამუ-ღარიის სათავესთან ინგლისელებმა დაუწყეს კეთება სამს პატარა სამხედრო გემს; ეს გემები შეი-ღობილებული იქნება ფოლადის პატარა ზარანზებთა.

პეტერბურგელი ფრმა „ბუტკი“-სა ჩარკუაში სამქარადა მმართვეს ორს ჩრეტის ბაგებს და ორს ცეცხლის გემს-სა, რომლითაც უნდა გადტანოს მას-სალა სამარყანდის რკინის გზისათვის და ამუ-ღარიის გარშემო არეულები დათავილიეროს ხოლმე.

1 იენისის

სიქა. ამბობენ, რომ სამი ევროპელი, რომელნიც რუსეთს ჰგონიანთ, მოიქცევენ ჩიტილ-მით; ისინი არ ჩლი-ლოციდამ მოვიდნენ, ან გინდუ-შიდამაო. ამ ევროპელითა მოსვლის მიზეზი ჯერ არ იცან.

ლონდონი. გავ. „Standard“-ი გვეუწყებს, რომ თუმცა პოლიციური რიგები ღონდონში დაბრუნდ და რუსებმა კრკი დაიჭირეს, მაინც უმეტესად წარჩინებულთა წრეებში იმედი აქვთ, რომ ავლანის განსაზღვრის საქმე დაბრუნდება; რუსეთი უარს იტყვის ნაშა და აბზე და სამეგეროდ მიეცება მურაბისა და კუშის მდინარეთა ხეობებზე ადგილებო.

კაბბაშპუშის ბიზა, 29 ს მაისს

სახელი	საქონელი	საქონელი	საქონელი
სახელი	საქონელი	საქონელი	საქონელი
სეო-მანაიანი ოქო	9	9	9
ტამონის ვებონი	—	—	—
მანაიანი ვერცხლის ფული	—	175%	—
59/ პირველის შინა-განის ხესხის მომგები-ბილი	—	267%	—
— მეორისა	—	245%	—
გარანდოს ვერცხლი-ტულისის ნახესო	—	—	—
ქეთისის ნახესო	—	—	—
ტულისის სპირიტი-რი დიბოს სარგადო-ებისა	—	—	—

ბამოსადმი ონობანი

ნახრა

1 იენისიდან 1 იელისამდე.

თორი ჰური რუსული	1 გრ.	5 კაპ.
წითელი ჰური 1-ის სარსისა	3	2/1
2	2	2/1
თოხის წითელი 1-ის სარსი	5	3/1
2	2	5/1
3	3	3
ჯვარის მამის ჰურის ფავაში	5	5
1-ლასი ხარსისის	4	4
მე-2 ხარსისის	4	4
მე-3 —	4	4
მობასის სორტი 1-ლასი ხარსისისა	7	7
2	2	6
სუკი	13	13
ტურის სორტი	8	8
ღრასის სორტი 1-ის ხარსისისა	2	2

მიმოსვლა ცახსლის ბამაბისა შავს ზღაზღად

ბათუმეიდან გაცის: ნუთშაბათობით საშუალებას 4 საათზედ მოკლე გზით და სოფაროსისს და გერსი მიეყოფა.

შაბათობით სდამოს 8 საათზე შო-რის გზით (კვლავ სავა-სადგურში შეი-დას).

კვირობით სდამოთა, საშუაღვრ გარე, სტამბოლზედ მდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდან: სამ-შაბათობით შუა-ღამისას შორის გზით.

პარსკეცეობით დღითი ოდესიდან: მოკლე გზით (კრმსა და სოფარო-სისსაში შესულით).

შაბათობით დღითი სტამბოლადამ

ფოთიდან ბათუმში მოდის: სამ-შაბათობით — მისი ქუჩაზე, როცა სოფო-მდამ მოდის გემა შორის გზით. სოფო-შაბათობით — დღითი 3 საათზე და მას-სარსის მოკლე გზით მოხასრულე კავ-კასისა და ურმის გემს.

შაბათობით დღითი 9 საათზე და მას-სარსის შორის გზით მოხასრულე კავკასია-ურმისა და რუსული-ანატო-ლიისგან წამსვლად გემს.

ბათუმეიდან ფოთს მიდის პარს-კეცეობით და კვირობით. რაკ გე-მი მოკლე ფოთიდან ბათუმის საგვარტო-გადასვლის სდამო, როდეს წავა უკან.

ამს გარდა ყოველ-გვარ ფოთში მოხადან ოდესიდან და ფოთ-კავკასიის შავსადგურებშიდამ გადაწყვეტილს გადა-სე გემს.

კვირობით, სდამოსე და სამშა-ბათის ბათუმსკენ მდინარე, რაკ თავს საქმებს გათავებენ. შუა ბათუმეი-პარსკეცეობით მდინარე ფოთ-კავკასია-სავა-სადგურებსკენ, სოფო თუ სჯე-როა ფოთშიაღ შეუდგან ხოლმე.

რუსეთის სხაროსისა საზოგადოების საგვარტო ამყოფება სხაროსის ქუჩსზე, ან რუსეთის ქარგავაში, № 101.

გერმო ვანკსადგანი

დაიბეჭდა და ისეილება გ. ჩარკეიანის წიფის მალაზიაში

ლამანი ნინო ოკაბალიანის

ავტორის სურათით.

ფსის ოი აბანი.

ცალკე ზურათი სქელ ქაღალდზე 20 ჯ.

სასწავლებელი და პანსიონი

ბ. იოსელიანისა და მამალიშვილისა

ნაკადგავის ქუჩა, სსსდ № 21.

მიუღ წაფულს სწავლა იქნება. ამხ-დებენ ბეგმებს ყოველ საშუალო სა-სწავლებლისათვის და აგრეთვე საშა-სწავლებლო ინსტრუქტორისათვის. რე-პეტრები ყოველის სანებდამ გიმ-ნახის მოწაფეთათვის.

ქართულთა-შორის წერა-კითხვის განმარტებული საზოგადოების განცხადებით და ისეილება შემდეგი წიგნები:

- ქილილა და დამანა. ვასტანე მეკე მ. კ. ქესისა 3
- ვისრამიანი, სარგის თმოგველისა. 1 50
- სიბრძნე-სიტყუე, სახა-სულხან ორგუდანიასა 50
- დღითიანი, დავით გუარამიშვილი-სა 1
- თამარ ბატონიშვილი, გრაფოლ მსუგოვასა 1
- ნაწერები ალექსანდრე ორგუდანიასა 50
- ნაწერები გრაფოლ ორგუდანიასა 30
- თხზულებანი ნ. პარსაშვილისა 40
- მეხლანუშვილი, ანდრასიანისა 30
- დღე და შვილი, ილია ჭავჭავაძისა 20

- რამდენიმე სურათი ყანაღის ცხორებდამ, მისივე 10
- სურამის ციხე, ჭიანჭყაძისა 20
- ბატონიშვილის პირველი დრო, ალ. ორგუდანიასა 30
- თხზულებანი, რაფელ ერისთავისა 1
- ნაწერები, ვასტანე ორგუდანიასა 20
- ქართული გამოცანები, რაფელ ერისთავისა 5
- ივან-ბარკი, რაფელ ერისთავისა 25
- განკიხული, მამსხარამიანისა 50
- ციკო, ბიბოლოვი 30
- პატარა მისილოთიკა, იაკობ გო-გუაშვილისა 10
- მიტრიალტ დიდი, დამიტრი აქისიანისა 10
- პაგრატ მეთოხე, მისივე 20
- მირან მევე და წმიდა ნინო, მისივე 10
- ვასტანე მექმე, მისივე 15
- ღირებდა მასწავლებელთათვის ი. გოგუაშვილისა 5
- არითმეტიკა, დიდესუდანიასა 50
- არითმეტიკული გამოცანები, ივ. რასტარსკისა 10

- წითელი ფარანი, თარგმანი 15
- ზაფხული. ყუფელის რედაქციით 25
- ბატალი, ახასტასია თუმანიშვი-ლისა 10
- ამბეტი ყრბათისა, ან. ყუფელისა 5
- არსენის ლექსი 5
- ბანჯგელიანი ფუტკარი, თარგ. მისი 15
- ქართული ანდებები 10
- თეოდორისი სწავლა, მ. ჭავჭა-ვისიანისა 40
- ირაკლი მეორის გლოვა 5
- ალი, ნ. დომარსიანისა 30
- ღრა არის საქმის შეუდგეთი, კ. მამსხარამიანისა 20
- ალმანახი, გ. თუმანიშვილისა 40
- სტუდენტისა, მისივე ნაწ. 5
- მომღვარი, ალ. ყუფელისა 1
- თხზულებანი, მისივე ნაწ. 60
- რობინზონ კრუზო, ან. თუმანი-შვილისა 30

- დაიბეჭდა და ისეილება ტფილისის წიფის მალაზიაში ახალი სკოლებში სახმარებელი სახელმძღვანელო წიფნი მიხეილ ნანისისა
- ბავთიპლი შვირთხაი**
- ღვთი გუარამიშვილი
- ფსის 20 კაპ.

- ეს წიფნი შეიცავს წინასიტყვაობას, დავით გუარამიშვილის ბიოგრაფიას და 14 საუკეთესო ლექსს, ამოღებულს (დავითიანიდან). ყოველივე ძნელი სიტყვა სხოლიოში განმარტებულია და ინსტრუქტორის ლექსებსაც აქვს საჭირო ისტორიული შენიშვნები. (10—5)

დაიბეჭდა და ისეილება ტფილისის წიფის მალაზიაში ახალი სკოლებში სახმარებელი სახელმძღვანელო წიფნი მიხეილ ნანისისა